

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/175

Karar Sayısı : 2025/169

Karar Tarihi : 10/9/2025

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Antalya 13. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 336. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “*Velâyet,...*” ve “*...boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir.*” ibarelerinin Anayasa'nın 41. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: İsim değişikliği talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un 339. maddesinin itiraz konusu kuralların yer aldığı üçüncü fıkrası şöyledir:

“*Velâyet, ana ve babadan birinin ölümü hâlinde sağ kalana, boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir.*”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Özge ULUKAYA tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görev alanına giren bir dava bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. 4721 sayılı Kanun'un 336. maddesinin üçüncü fıkrasında velayetin ana ve babadan birinin ölümü hâlinde sağ kalana, boşanmada ise çocuğun kendisine bırakılan tarafa ait olduğu düzenlenmiştir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, anılan fıkra da yer alan “*Velâyet,...*” ve “*...boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir.*” ibarelerinin iptallerini talep etmiştir.

4. Bakılmakta olan davanın konusu ise boşanma sonrasında velayeti kendine bırakılan anne tarafından çocuk adına açılan isim değişikliği talebine ilişkindir. Bu itibarla çocuğun velayetinin kime

Esas Sayısı : 2025/175

Karar Sayısı : 2025/169

bırakılacağı hususunda bir uyuşmazlığın söz konusu olmadığı gözetildiğinde kuralların bakılmakta olan davada uygulanma imkânının bulunmadığı anlaşılmaktadır.

5. Açıklanan nedenle kuralların itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 336. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “*Velâyet,...*” ve “*...boşanmada ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir.*” ibarelerinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 10/9/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Esas Sayısı : 2025/175

Karar Sayısı : 2025/169

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR